

Низьку ефективність планування у Радянському Союзі можна пояснити, поділивши її численні чинники на дві основні групи:

1) планування формувалось на безпосередньому державному розподілі ресурсів без використання товарно-грошових відносин. Воно було ідеалізоване як найефективніший засіб управління народним господарством;

2) методологічні підходи практичного використання планування не завжди ґрунтувались на інтересах суспільства, а більшою мірою на застосуванні командно-адміністративних методів [2].

Заходи щодо покращання планування, які здійснювались у 80-ті роки, були відірвані від реальності, тому не дали бажаних результатів. При плануванні не враховувались інтереси регіонів, не були відпрацьовані методи регулювання загальнодержавних і регіональних процесів. Після 20-х років не простежувався територіальний аспект народногосподарського планування [1].

Список використаних джерел:

1. Бут О.М. Проблеми управління промисловістю: історичний досвід і уроки. К., 2010р.
2. Інститут історії України. – К.: В-во «Наукова думка», 2004. – 688 с.: іл. – (останній перегляд: 19-03-2014).
3. Леонідов І.Л. Форми стратегічного планування в перехідній економіці України // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету. – 2011. – №48. – С. 86–91.

Гуцул Я.В.

*аспірант кафедри економіки підприємства,
Буковинський державний фінансово-економічний університет*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ЖКГ МІСТА ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ

Аналіз зарубіжного підходу до управління ЖКГ показує, що комунальні послуги і все що пов'язане з житлом розглядаються як життєво важливі. Як наслідок, забезпечення населення цими послугами завжди здійснюється при активній участі державних

органів. Чотири загальних підходи до регулювання і управління ЖКГ (США, Англія, Франція, Німеччина) так чи інакше, сходяться в одному: регулюючі органи визначають правила роботи приватних підприємств-конкурентів, захищають права споживачів, гарантують виконання стандартів якості на життєво важливі послуги. В ідеальному випадку вся система менеджменту виглядає як децентралізоване управління з контролем за відхиленнями. Особливістю управління ЖКГ в Україні, яка заважає застосувати накопичений за кордоном досвід, є те, що ЖКГ – галузь, яка дотується, а також має місце перехресне субсидування. Таким чином, модель управління розвитку ЖКГ повинна містити основу для видалення даних недоліків з сфери управління галуззю.

Таким чином в роботі ставиться завдання розглянути та узагальнити методичні підходи до оцінки ефективності формування та управління ринком житлово-комунальних послуг, що застосовуються в країнах з розвиненою ринковою економікою.

Узагальнення зарубіжного досвіду ефективного надання ЖКП також свідчить про те, що найбільш успішно відповідні реформи здійснюються в країнах, де розвинутим є інститут місцевого самоврядування, а середній клас має вагомий політичний статус та важелі впливу на прийняття управлінських рішень. Дослідження існуючих точок зору на сутність ЖКГ та шляхів удосконалення його функціонування вказують на пріоритетну увагу до організаційно-господарських форм існуючих підприємств галузі, а також на намагання механічно перенести практику житлово-комунальних комплексів інших країн світу на економіко-правові реалії України [41, 50].

Як показують результати аналізу надання ЖКП на прикладі Російської Федерації, Республіки Білорусь, Німеччини, Франції, США, фінансування видатків на реформування ЖКГ практично у всіх країнах поєднувало централізовані державні кошти та пайову участь безпосередніх споживачів комунальних послуг.

Для України важливим може стати досвід удосконалення територіальної організації ЖКГ Латвійської Республіки, вирішення комплексу житлових проблем Фінляндії, залучення приватного капіталу до сфери надання ЖКП Великобританії, у тому числі шляхом впровадження аутсорсингу. Для всіх країн, незважаючи на значні відмінності у шляхах реформування ЖКГ, спільною залишається кінцева мета трансформаційних перетворень: пошук ефективного власника об'єктів комунального господарства,

стимулювання конкуренції на ринку ЖКП та розробка уніфікованих вимог до їх якості, дієвий вплив недержавних громадських організацій на стан справ у питаннях благоустрою та охорони навколишнього природного середовища, поєднання державного патерналізму з персоніфікованою відповідальністю за своєчасне та повне відшкодування витрат на виробництво послуг, вирішення питань екологічної безпеки.

В Європі розроблено три моделі реформування та розвитку житлово-комунального господарства. Перша – англійська, яка передбачає повну приватизацію житлово-комунальних об'єктів. Друга – німецька, яка передбачає акціонування підприємств та організацію галузі, але основний пакет акцій належить муніципалітету. Третя модель – французька, сполучення муніципальної власності на об'єкти ЖКГ та управління ними з боку приватного бізнесу на умовах довгострокових договорів оренди та сукупних інвестиційних угод.

Одним з найважливіших напрямків житлово-комунальних реформ в Англії є проведення об'єднань усіх муніципальних міськводоканалів в 10 регіональних державних компаній з подальшою їх приватизацією. Перед приватизацією держава списала всі заборгованості комунальних підприємств, узяла на себе всі витрати на приведення об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства в належний стан та зробила його паспортизацію. На перший план вийшли проблеми організаційних структур управління цими підприємствами, які постійно вдосконалюються.

У більшості європейських країн комунальна інфраструктура не передана до приватної власності, вона залишилась муніципальною, яка експлуатується приватними підприємствами за умов договору.

Сфера міського господарства у Франції підпорядкована комуні – найменшій і найстабільнішій адміністративно-територіальній одиниці Франції. Об'єкти інфраструктури ЖКГ є власністю муніципалітетів. Усі роботи ведуться через муніципалітет. Тому, в остаточному підсумку, саме муніципалітет несе політичну відповідальність перед громадянами.

Разом з тим досить широко розповсюджений і досвід застосування концесій у комунальному господарстві. Ця форма заснована на договорі концесії, відповідно до якого підприємство комунальної сфери передається в експлуатацію приватній фірмі.

У той же час, разом з націоналізованими газовими мережами і державною енергетикою, існують і приватні компанії. Ці компанії є

відносно невеликими, однак їхня роль у підвищенні ефективності надання населенню комунальних послуг є досить значною.

На рівні уряду встановлюються стандарти на те, чим повинні забезпечуватися житлові будинки, наприклад, на якість води. А в кожному контракті між муніципалітетом і експлуатаційною компанією визначаються конкретні умови роботи системи, наприклад, тиск води, якість води при постійній подачі води.

Світовий цивілізаційний процес має загальні тенденції і характеристики. В його соціальній орієнтації системи ЖКГ завжди користувались увагою, що й призвело до їх розвиненого стану. Але успіхи розвитку ЖКГ в кожній країні досягалися різними шляхами, методами, моделями, в залежності від стану економіки, культури виробництва, соціального устрою та інших впливових факторів. Генеральних же ліній розвитку ЖКГ не так вже і багато – це НТП, форми організації і управління та приватизаційний процес.

У країнах Центральної Європи приватизація від самого початку розглядалася як основний спосіб виходу галузі з кризової ситуації. І уніципалітети, і центральні органи влади не мали достатніх коштів для відновлення застарілої комунальної інфраструктури. Позитивним ефектом приходу великих міжнародних компаній у комунальний сектор було привнесення дієвих способів управління і впровадження урядом ринкових методів ціноутворення.

У більшості країн Центральної Європи створення незалежного регулюючого органу в комунальному секторі було одним з основних елементів реформи. Підвищення ж тарифів супроводжувалося впровадженням адресних субсидій і мінімальних норм споживання води та газу для соціально незахищених прошарків населення. Важливо, що реформі сприяли активна роз'яснювальна кампанія і численні громадські дебати.

Таким чином, можна навести наступні основні характеристики управління сферою ЖКП в США і Європі:

1) у сфері законодавчого та нормативного забезпечення регулювання ринку ЖКП:

- нормативно-законодавча система побудована на основі врахування економічних інтересів усіх суб'єктів ринку, що дозволило сформувати ефективну систему державного управління їх взаємовідносин, засновану на сукупності економічних стимулів і антистимулів; у сфері діяльності природних монополій існує чітка система контролю обґрунтованості тарифів на послуги та їх підвищення;

2) у сфері розвитку конкурентних умов на ринку ЖКП. Розвиток конкурентних механізмів передбачено при виконанні наступних робіт, віднесених до компетенції муніципальної влади:

- організація та експлуатація житлового фонду (США, Великобританія, Бельгія, Нідерланди, Швеція, Австрія);
- побутове обслуговування населення: ремонтні послуги, благоустрій дворових територій, збір, видалення і переробка побутових відходів (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Японія, Канада, Швеція, Австрія);
- прибиральні роботи, озеленення (США, Великобританія, Австрія, Німеччина, Бельгія, Канада);
- транспортне обслуговування (США, Великобританія, Швеція, Австрія, Франція);

В основному на ринку ЖКП, як у сфері управління так і підряду на обслуговування представлений приватний бізнес, причому в першому випадку це фірми середнього розміру, у другому малий бізнес.

3) основні методи і принципи правління сферою ЖКП:

- справедливий бюджетний розподіл коштів між різними рівнями державного управління, що забезпечує безперебійне поточне фінансування відтворювальних витрат регіону і муніципалітету, а також наявність у розпорядженні муніципалітетів досить пристойного бюджету розвитку територій (властиво всім країнам з розвиненою ринковою економікою);
- значне фінансування у рамках державних і регіональних цільових програм розвитку ЖКГ;
- формування і рівноправний розподіл державних і регіональних фондів розвитку територій, які є одними з основних фінансових джерел проведення самостійної муніципальної політики розвитку територій;
- конкурентний відбір організацій (в основному приватних підприємств) на виконання послуг з управління та житлово-комунального обслуговування;
- застосування методів економічного стимулювання розвитку приватного бізнесу в сферах традиційно-монопольного виконання робіт (надання послуг).

Список використаних джерел:

1. Волинський Г. Про деякі напрями реформування житлово-комунального господарства / Г. Волинський // Економіка України. – 2009. – №8. – С. 78-84.
2. Герасимчук З.В. Організаційно-економічний механізм функціонування житлово-комунального господарства / З.В. Герасимчук, К.О. Витрищук – Електронний ресурс. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/ekfor/2011_4/35.pdf
3. Драган І.О. Модернізація житлово-комунального господарства в Україні: теорія, методологія, практика державного управління / І.О. Драган [Монографія]. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 401 с.
4. Лега Ю.Г. Вдосконалення управління житлово-комунальним комплексом України в сучасних умовах розвитку національної економіки / Ю.Г. Лега, Т.М. Качала, Н.Ф. Чечетова. – М. : Черкаси, 2003. – 219 с.
5. Лучкина Л. Жилищный сектор в постсоциалистических странах Европы / Л. Лучкина // Мировая экономика и международные отношения. – 2004. – № 3. – С. 89-95.
6. Салама Ю. Реформирование жилищно-коммунального хозяйства Восточной Германии / Юсеф Салама // Реформа ЖКХ. – 2004. – № 2. – С. 15-19.

Костюк К.І.

студентка;

Водянка Л.Д.

кандидат економічних наук, доцент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ІНДЕКАТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Нині в центрі уваги вітчизняної економічної науки, влади та суспільства знаходяться проблеми, що пов'язані з формуванням національної стратегії переходу до інноваційної моделі економіки. Водночас вітчизняна практика державного регулювання інноваційної діяльності в Україні має хаотичний характер; досить часто потреби інноваційного розвитку задовольняються за залишковим принципом, зокрема в сфері бюджетного фінансування НДДКР. В таких умовах нагальними потребами є забезпечення планомірності державного регулювання інноваційної діяльності та